

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészévre 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „KÖZMŰVELŐDÉS” szerkesztőségének Gyulafehérvárra a várba küldendők.

Az Unitáriusok Erdélyben.

(Folytatás.)

Itt, a nélkül, hogy e drákói, az egyház szellemével homlokegyenest ellenkező büntetéseket helyeselnők, a „Dávid Ferencz emléke” irójának egy ellenmondására kell némi észrevételeket tenni. Az idézett munka tisztelt szerzője az 1566-ki évben tartott országgyűlések azon határozatait, melyekkel a rom. katolikus honfiak „ő felsége (János Zsigmond) birodalmából mindenünnen kiűzittattak” azzal mondja némileg menthetőnek, hogy a törvényhozástól jöttek, s hogy a többség a karatta politikában az abszolút jó. Ez újabb országgyűlések határozataiért pedig kifogyhatatlan Báthory István korholásában és gyanúsításában. Hát ezeken a gyűléseken nem a többség határozott-e, melyet a politikában abszolút jónak mond? (J. E. 64. 20. 207.1)

Míg az ország keresztény érületének felülkerekedésével Dávid Ferencz tekintélye fokozatosan csökkent, Blandrata György állása semmiben sem ingattatott meg. Sőt az új fejedelem is megtartotta szolgálatában, majd országa több nagyaival titkos követségben Lengyelországba küldötte, hogy a királyválasztáskor számára a választók rokonszenvét és szavazatát megnyerje. E küldetés fényes sikere által is megerősítvén állását, Blandrata — úgy látszik — az unitárius felekezet megállhatásának biztosítása végett az eszélyesség által sugalt eszközöket kezdte felhasználni, még pedig minden tekintet nélkül Dávid Ferenczre, az újítások meredélyén még mindig rohamosan sülyedő barátjára. Eszélyességének kifolyása vala azon körülmény is, hogy Dávid Ferencznek csupán egy esetre való super-

intendensségről törvényt hoztak, mi ennek helyzetét gyanussá, Blandratát pedig népszerűvé tette. Innentől fogva a két ember utja kétfelé vált. Dávid az általa összehívott és 1578-ki márcziusban Tordán tartott köz zsinat után, melyen az általános papság hozatott be, a felekezet hitvallása megállapított és a kisdetek keresztelése megszüntetett, újból beszédeket tartott Jézus imádása vagy nem imádása, elégtétele s a praedestinatio (előre való rendelés) kérdéseiről. Ez újabb, az újítókra nézve hozott törvényekbe ütköző lépéseiről Blandratát, ennek két meghittje, a fejedelmet pedig Blandrata értesítette volt, minek folytán az április 27 - május 5. napjain tartott országgyűlésen a következő végzés hozatott: „Értjük Nagyságodnak izenetét a religioban minémű hallatlan és káromló innovatiók öregbednek, kit mi is mindeneknek előtte első és fő dolognak itéltük szemünk előtt viselni, ki miatt minden koron bizonyos helyeket és országokat az Ur Isten az ő csudaitélete szerint meg is büntetett és ugyan eltörlött. Erre oly gondot viseljünk Nagyságoddal egyetembe, hogy ennél is az Istennek reánk következő nagyobb ostorát és büntetését ne ingereljük; tetszett erről, hogy mind mostan, mind jövődöben valami innovatiók vannak, vagy lennének, ennek előtte való statutumok szerint minden haladék nélkül hívassa elő az innovator, és mindakét religion való Superintendensek által, kik mellett Nagyságodnak mindakét religion való egyenlő számu fő emberi legyenek, inquiráltassanak, és ha nyilván való innovatoroknak comperialtatnak Nagyságod priváltassa és removeáltassa ab officio. Ha ezután is nem szünnék hinteni efféle újabb haeresist, Nagyságodnak autoritása legyen érdekem szerint valami bünteté-

sel akarja megbüntetni tanácsival egyetemben. A kik pedig vocatióban nem volnának, kik tiszteltől nem priváltathatnának, hanem csak spárgálnak imitt amott efféle tévelygéseket, azokat móx et de facto ezen mód szerént inquiráltatván, Nagyságod büntesse érdemek szerént.“ (Egyháztört. adatok I. 184. l.)

De Dávid Ferencz ezzel sem gondolván semmit, még ugyanazon évben aratás után ismét zsinatot tartott és hittévelyeit tovább is hirdette. Blandrata György többször intette Dávidot, hogy álljon el tanainak további terjesztésétől; de miután látta, hogy az nem hallgat tanácsaira, maguk között az unitáriusok között törekedett Dávid ellen pártot teremteni, mi annál könnyebben sikerült neki, mivel ezek között is többen voltak, kik Dávid Ferencz túlzásait sokallották. Egyszersmind saját költségén behozatta Bázélból a bátyja hire s egy firenzi tudóssal folytatott polemiaja által hirre kapott olaszföldijét Socini Faustot, ki a behívó közbenjárására és költségére Dávid Ferencz házában szállásoltatott el azon czélból, hogy Blandratának segítségére legyen az általa megindított áramlat irányzásában. Az ellentét, mely Dávid és Blandrata közt napról napra élesebbé vált, a Krisztus imádása vagy nem imádása körül forgott. A kérdés megoldását Dávid néhány kiválasztott papja elé kívánta terjesztetni, kijelentvén, hogy megnyukszik azon, a mit ezek határozni fognak. De minthogy a papok erre vállalkozni nem akartak, Blandrata azon indítványa fogadtatott el, hogy leírják nézeteiket és elküldik a lengyelországi unitarius atyafiaknak; a mit ezek véleményezni fognak, a köz zsinat elé terjesztik s az Isten igéjével egyező igazságot elfogadják s megerősítik. Addig Dávid F. tanait ne hirdesse, azokról ne prédikáljon. Ekkor írta le Dávid F. legelsőbben a Krisztus nem imádásáról szóló következő négy tételét:

„Valahányszor az imádás szava tiszteletül és bizalomul vétetik, melylyel testi és lelki javakat kérünk az Istentől, Jézus Krisztusnak ily imádást sehol sem látunk a szent írásban tulajdonítani és Jézus Krisztust nem lehet, sem nem szabad imádni a következő okokból:

I. Isten szigorú parancsa, hogy az Atya Istenen, menny és föld teremthőjén kívül senkit sem kell imádni.

II. Krisztus az igazság mestere tanított, hogy a mennyei Atyán kívül senkit sem kell imádni.

III. Igaz imádnak mondatik az, a mely lélekben és igazságban az Atyához történik. Tehát

hamis az, mely a Fiúhoz intéztetik.

IV. Az imádság egyenes formulái nem Krisztushoz, hanem az Atyához szólnak.“

E tételek Socini utján Blandrata kezébe jutottak, ki az írást a fejedelemhez vitte, de egyszersmind Socinival ellentételeket és feleletet írt s ezeket más iratokkal együtt a lengyel hitfeleknek átküldötte. Azonban Dávid be nem várta a választ, hanem semmibe sem véve Blandrata ellenzését, sürgős egyházi ügyek elintézésének ürügye alatt 1579-ki febr. 24-én Tordán zsinatot tartott, melyen — mint ezt a Jakab Elek által (többször idézett munkája 227. és 228. lapjain) közölt zsinati megállapodás 4-ike és 5-kéből láthatni — eljárását azzal vélte igazolhatni, hogy ő és követői „nem újítanak, hanem csak az Antikrisztus sötétségének elűzésében munkálkodnak, midőn a hamis magyarázatokba s babonába burkolt dolgokat régi fényökbe visszaállítani s korábbi állapotjukba helyezni igyekeznek, s midőn hallgatóiknak ezelőtt régen tanított egy istenségi tanait tovább építik s fejtik.“

Dávid Ferencznek ezen a közös megállapodásba ütköző eljárása s az országgyűlések az újítások folytatását kemény büntetések alatt megtiltó határozatainak ellenére folytatott izgatásai nagyon előmozdították Blandrata ellenmozgalmainak sikerét. Ez ugyanis Socinival ötven unitarius papot külön tanácskozássra egybegyűjtvén, e tanácskozás czélját meghívójában a következőképen jelezte:

„Kegyelem és béke legyen veletek az Atya Istentől és a mi Urunk Jézus Krisztustól. Minthogy a jelen hó 26-ára Tordára egybehitt legközelebbi országgyűlésen, hol a Dávid Ferencz ur ügye is komoly tárgyalás alá fog vétetni s a hol — mint hallani fogjuk — róla ítéletet hozni a nélkül nem lehet, hogy a vallás ügye egészben tárgyalás alá ne kerüljön s az újítók iránt is gondos nyomozás és ítélethozás ne történjék, mely országgyűlés után rövid időn köz zsinat fog tartatni, melyen főképen oly hitvallás lesz készítendő, mely az Isten igéjével s az ország törvényeivel nem ellenkezik, jónak láttuk titeket ezekről értesíteni, hogy mindkét gyűlésre azt, mit Isten dicsőségére valónak fogunk látni, előbb szorgalmasan meghányva — vetve, midőn kellend elérhosszátok. Mert, a mint látjátok, az egész egyház és mindazok állapotáról van a szó, kik abban a tanítói tisztet viselik. Hogy pedig ezt könnyebben megtehessétek, megküldjük nektek azon tételeket, melyek a zsinaton — bizton hisszük — tárgyalatni fognak, melyeket hogy közületek kiki

nyilván megátkozzon s az azokkal ellentetteket elfogadja, szükségesnek véljük, ha hivatalától megfosztatni és honából számkivettetni nem akar. Ezt nem azért tudatjuk veletek, mintha közületek valakit megfélemlíteni akarnánk, hogy t. i. félelemtől kényszerítve, lelkiismeretetek ellen szóljatok vagy tegyetek valamit, hanem hogy eleje vétessék annak — és ezzel javatokra lenni kötelességünknek tartottuk — hogy valaki közületek e nagy veszélyben egyebet tartson szeme előtt, mint egyedül magát az igazságot, melyről meg van győződve, hogy bizony-ságtételét Isten előtt szívében hordozza. Reméljük, hogy Isten veletek lesz, ha segedelmét, amint mi tesszük, e veszedelemben buzgón kérni el nem mulasztjátok. Az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus vigasztalja szíveiteket s legyen lelketekkel. Amen!
Kolozsvárott, april 7-én 1579-ben.“ Aláírva: Senior et Frater vester G. Blandrata D.

(Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

Gondolkodó lelkem

Gondolkodó lelkem szerény mécsvilága

Tündéries fényben élém varázsolja

Az ősök erényét.

Mily dicsó volt a kor, mily édes a kar-dal,

Midőn a magyar nép szóval s harczi karddal

Imádta Istenét!

Tölgynek nézted volna addig a jó székelty,

Mig zavartalanul szíve mélyén székelte

Magyarhon Asszonya.

Jött a török, tatár, s János Zsigmond hada;

De neki nem ártott, mert megoltalmazta

Az égi pátróna.

Igen, mert mig a férj üldözte az ellent,

Addig a gyöngéd nő buzgó imára ment

A Szűzhöz Somlyóra;

Sőt ha az kifáradt, ez ragadott kardot,

S a vad hitetlennek halált osztogatott,

Akár a végóra.

Hej! de letűnt a kor. S a hitközöny átka.

Mint őszi hideg szél rég elhervasztotta

Az erény virágát;

S mit hajdan övezett a dicsőség napja,

Most rideg tétlenség nehéz köde nyomja

Az öreg Hargitát!

Mammon imádása s a testvér-gyűlölet

Kitépett a szívből minden jót és szentet,

S maradt az önérdek.

„Ima és olvasó öregkorban járja,“

Igy szólnak; s csodálják, ha a csapás árja

Manapság tömérdek.

All most is a kegyhely, hívogat Mária,

De csak úgy szokásból egyszer mennek hozzá,

S akkor is úgy félve;

Mert, kik mindig a bűn homályában járnak

A ragyogó csillag ijesztő azoknak,

S veszélyes a fénye.

Szent földnek nevezték hajdan Csikországot,

Mert buzgón tisztelte az ég Királynéját,

S hite volt isteni.

Amde végre megjött az áltürelmesség,

S hogy az eretnekek fejüket felüssék

Közönnyel engedi...!

Oh lehet-e várni egy jobb korra ismét,

A mely feltámasztja apáink erényét,

S mély vallásosságát?

Hogy az igaz hitnek bűvös illatárja,

Honfi érzelemmel karöltve bejárja

... Nemzetem országát?

Akkor e szép haza ismét virulni fog,

Boldognak mondják azt a késő utódok,

S tartós lesz élete...

Éljen és viruljon a magyar név újra,

Örömmel gondoljon egy uj ezres multa

Szent István nemzete!

B.

Csatószegei K. Mike.

Bécsről Laxenburgig.

— Kirándulási naplóból. —

A bécsi magyar Pázmány-intézet ez évi Annalesének egyik lapját szándékozom jelen alkalommal kiszakítani, hogy azt a jó erdélyieknek bemutassam.

E lap egy májusi kirándulást, ugynevezett majálist tartalmaz.

Egy intézet beléletéhez tartozó holmi mulatság ugyan nem oly nagy fontossága, hogy az egy nyilvános lap hasábjait méltó volna elfoglalni — ezt nagyon jól tudom. S ha mégis egy-két hasábot ilyesmivel töltök be, ezt azon biztos tudatban teszem, hogy eljárásom más szempontok alá esik.

Ugyanis egy bécsi kirándulást olvasni, melyet plane édes hazánk magyar növendékei tettek Pázmány ódon intézetéből — Laxenburgba, a híres udvari mulató-kastély gyönyörű tájéku vidékére, mely Magyarország leendő királyát szüli, megismerni már némileg is az uralkodó ház e dedvencz tartozkodási helyét: kétségkívül nemcsak untató nem lesz, sőt, remélem, az olvasók mindenikének több-kevesebb élvezetet is ígér.

Jer tehát, kedves olvasó, tégy te is egy kirándulást a szép Laxenburgba, a bécsiek „magyar kék papocskáival,” kik téged igazi honfiai szeretettel fognak ez idegen földön társaságukba fogadni.

Jer legelőre is a Pazmaneumba.

Május 26. van, kora reggel; még minden csendes. De nemsokára fél 5 órakor az intézet csengettyűje szakitja meg az éj néma csendjét. Felkelésre hí.

Fél óra mulva már a kápolna visszhangzik magyar énekeinktől s mindnyájunk lelke egyesül a nagy áldozattal. De azért elvétve egy-egy rövid pillantás is esik az ablakra, melyeken át oly szomoruan tekint be a borus égboltozat — tán csak azért, mivel ma kirándulni akarunk.

Ujra cseng a kis harang, mely a szokásos reggelire hívja a növendékeket. Ma a rendes kávé is jobban ízlik, mint más reggeleken, mert utkészen állunk.

Néhány percz mulva Bécs csendes utczáin már három kék csapat vonul végig.

Hová mehetnek ily korán a pazmaniták? — kérdik egymástól némi csodálkozással az utcák korai vendégei: a kisebb-nagyobb terjedelmű szakácsnék, az utcák sarkain szolgálatot leső hordárok s Bécsnek más megszokott originalis típusai.

De bizony mi magunk is kérdezhettük volna mi magunktól: quo vadis? — mert az ég javában harmatozott.

— De menni kell bárhogyan is, hangoztatá mindeinkünk, mert ez május utolsó csötörtöke, az utolsó alkalom a hagyományos májusi kirándulásra. És mentünk. Az eső meg mindig hullott; de már némi reményt nyujta egy keleti szél fuvalma, mely üldözni kezdé a felhőket.

Nemsokára a déli vaspálya udvarán valánk, hová épen akkor füstölt be egy néhány kocsiból álló vonatsor, mely minket Laxenburgba vala röpítendő.

Az előre már megváltott jegyek kiosztása után még kiki gazdagon felszerelt szivartárából egyet előrántott s annak bodor füstje között bámulók egy-két perczig a pompás állomást.

De közben megszólt a jeladó csengettyű, s mire harmatszor hívta az utasokat, mi már el valánk helyezkedve kijelölt coupénkban.

Kann geh'n! — kiáltotta a német conducteur kívülről.

Mehet! — visszhangoztattuk mi magyarul belülről.

Még egy fütty, egy éles sivitás — s kirobogtunk az állomásról.

Mindinkább sebesedő gyorsasággal hagytuk hátra Bécs legutolsó elővárosát. Nemsokára a foszladozó köd nagyszerű képet tárt föl a háttérben oidalt: a coupe ablakából teljességében szemlélhető Bécs pompás képét, melynek háztengeréből s ezernyi kisebb-nagyobb tornyai közül mint valami óriás emelkedik ki Szent-István világhírű ódon tempomának felhőkbe vesző magas tornya, s a földet a magas éggel összekötni látszik.

Egy-két percz mulva ujra sűrű ködfátyol borul e szép képre, mi közben a protestáns temető mellett haladunk el. Mily csendes itt minden; mily hallgatagok a zajos ágostai gyűlés atyáinak unokái! Ha csak a bejárat nem tartaná a homlokán e feliratot: „Der protestantische Friedhof,” tán nem is tudnók, hogy ott is keresztény, bár eltévedt hi feleink várják a szent kereszt megjelenését az égen, a nagy feltámadás e dicső jelét. Mily nagyszerűen van ez eszme kifejezve egyházunkban már a temetők kereszt-siremlékei által is, míg a prot. temetők oltár-alaku emlékei semmi ilyesmire nem figyelmeztetik a halandót. De tán ezek is fejeznek ki valamit, — legalább előtem; mintha kárpótlónak templomaiknak számüzött oltárait, s nem azt jelképezik-e, hogy az alattok nyugvók maguk az áldozatok az új-szövetség ama nagy áldozatának kárpótlásáért, melyet Jézus Krisztus alapított s naponkint bemutatatni rendelt e szavakkal: „Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre,” de a melyet ők elvetettek, inkább hallgatva egy „publicanus és vámosra,” mint az egyházra?.. ki tudja, Istené az ítélet!

Ily gondolatokba valék merülve, midőn egy éles hang jelzé, hogy állomásra értünk. Matzleinsdorf a neve. De úgy látszik, csak azért állánk meg ez igénytelen állomáskán, hogy egy-két portubákos falusi Bürgert s néhány szundikáló árus asszonyt felvegyünk. Ez utóbbiak nagyon hasonlítottak a székely-udvarhelyi híres kofákhoz s legfőllebb csak terjedelmükre multák felül a nem épen sovány jó Olajosné. Kiadásuk, nem tudom, volt-e olyan hatalmas, mert hála Istennek, nem próbálták; de úgy hiszem, patriotismusomat nem igen sértem, ha ebben a tekintetben is számokra vindikálom az elsőséget, legalább természetes kemény beszédükből ezt lehetne következtetni. Aludni már nagyon jól tudtak, azt láttuk, mivel ohne Genirung praktizálták is.

Mig ez összehasonlítással valék egész önkéntelenül elfoglalva, ujra füttyölt a vonat. Meidling állomásra érkeztünk. Mondják, hogy itt jó kénestartalmu fürdő

van; mi csak a szagát élvezhettük a nyílt coupé-ablakon át, míg egy percz múlva tovább nem mentünk.

Még egy rakás Dorfon, német falun haladtunk át. Hetzensdorf, Atzgersdorf szép falvak, egyik szebb Csik-Szereda városánál, a másik csinosabb Nyárád-Szeredánál, bár ez ítéletemet nem tulajdoníthatni holmi philgermanisticusnak, mert — büszke vagyok rá — magyar érzelmemből a vonzó, német hospitium sem képes bár egy mákszemnyit is ellicitálni.

Tovább van Liesing, a németek Tokaja, mert itt van egy nagy sörházuk. Ugy látszik, a sör mellett még éjelezni is szeretnek — gyertya mellett, mert itt gyertya-fabrikáról is gondoskodtak.

Mig itten itaták a tüzlovakot, egy német atyafi jó adomával kedveskedék, mi bizony könnyen megtörténhetett. Egyszer egy német paraszt asszony utazott Mödling felé — tán ő is kirándulást akart tenni e szép vidékre. Neve Liza volt, s általános jellemzésére elegendő lesz, ha felemlitem, hogy ő vasuton még nem utazott. A vasut akkor is Liesingen keresztül vezetett Mödling felé, mint most; tehát rég nem történhetett. Ő is megérkezett, illetőleg vele a vonat Liesingbe. Szokás szerint kiált a conductor:

Liesing ich bitte abzusteigen! — mit a magyar conductorok így adnának vissza:

Liesing tessék kiszállani!

Asszonyunk a nagy zajban az állomás neve helyett saját nevét hallja kiáltani, mintha mondanák:

Lizák tessenek kiszállani! — s rögtön kiszáll, mint, a Lizák egyike. S midőn a vonat elrobogott, világosítják fel, hogy ez nem Mödling, hanem csak Liesing, hol nem a Lizának kell kiszállani, hanem kik Liesingbe szándékoznak.

Egy ügyes hordár észreveszi Liza töprengését s ily tanácssal vigasztalja meg:

Ne busuljon, asszonyom, a legközelebbi vonat újra megy Mödling felé s azon folytathatja útját — szólt a hordár s munkája után látott.

Néhány percz múlva csakugyan jött egy más vonat — de Mödling felől, s asszonyunk felhasználva a jó tanácsot mielőtt még csengettek volna felült nagy sietve e „legközelebbi“ vonatra, s megérkezett, de — nem Mödlingbe, hanem vissza Bécsbe, honnan kiindult. Így tette meg az első vasuti kirándulást Liza asszony.

(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

— **Főpásztori körut a maros-esperesi kerületben.** (Folyt.) Az isteni gondviselés a kaáli rom. kath. egyházközség részére is elhozta a várva várt örömteljes napot, melyen a kegyes jötevő atyát, a nemes szívű főpásztort szerény körében üdvözölhette.

Május 21-ikén 5 óra elteltével indult N.-Ernyéből Kaálba a kegyelmes főpásztor ur, kinek ünnepélyes fogadtatására lelkesedéssel készült Kaál községe; daczára

annak, hogy a kath. hívek számra nézve kisebbségben vannak. A határszélről lovas bandériummal és három templom harangjainak zugásaközepett jött Excellentiája Kaálba, hol a községbe lépő egyház-fejedelmet a feldíszített és ezen felirattal: „Isten hozott Főpásztorunk“ ellátott diadal kapunál, a polgári község nevében lekesen üdvözölte t. Nagy Imre körjegyző ur, ki mint unitarius ember intelligens és humanus érzületének szép jelét adta.

A főpásztor ur a község üdvözlését szívé yesen fogadta.

A polgári község által nem engedhette magát megszegyeníttetni, az egyházközség, mely annyiszor tapasztalta a kegyes főpásztor atyai jóságát.

Nags. Apor György ügybuzgó főgondnok ur lakása előtt voit a hitközség diszkapuja, melynek főekességét a virágokból készített kereszt és korona képezte.

E két jelvény minden felirat nélkül is a hitközség forró kívánságainak szép jelül tünt fel, mert ezzel azon hő óhaj volt összekötvve, hogy Isten a kereszt tanát hirdető apostoli főpapaak körutját és nemes munkásságát koronázza áldásos sikerrel!

Ezen diszkapunál a rom. kath. hitközség üdvözlét a főgondnok ur ő nagysága tolmácsolta, mely üdvözlétre a főpásztor ur köszönetét nyilvánította.

A hitközségi diszkaputól fehérbe öltözött leánykák kíséretében vonult a főpásztor ur a plébánialis templom felé, hol a kereszt lobogókkal megjelent szép számu hívek jelenlétében e sorok írója, mint illetékes lelkész összes hívei nevében szívből jövő szavakkal üdvözölte az áldott lelkű főpásztort, ki drága életének minden perczét Isten dicsőségére és a hívek üdvére szenteli.

Szívünk mélyéből jövő üdvözlétünkre ő nagyméltósága atyai kegyességgel válaszolt.

A templom előtti és a templombani egyházi szertartások befejezése és a főpásztori áldás után körmenettel a kegyelmes főpásztor ur, a papi likba vonult, hol mlts. Berenczey István és Baranyai Béla nagybirtokos urak Excellentiájánál tisztelegtek; ezután a főgondnok ur és kedves neje által felajánlott és kényelmesen berendezett szállására vonult, a hol az izléses vacsora után pihente ki a nap taradalmait.

Május 22-én volt a bérmlás szentségének kiszolgáltatása, mely napon reggel 8 óra tájt szép számmal kezdtek gyűlni, a távol levő filialis egyházakból is a jóra törekvő hívek.

Iszlóból processioval jöttek a szép ünnepélyre. A virágok és zöldágakkal diszesített templomban a főpásztor ur ő nagyméltósága mutatta be a Mindenhatónak a vérontás nélküli áldozatot s a nagyszámu gyónoakat áldoztatta. Szent mise végén e sorok írója végezte az alkalmi egyházi szónoklatot. Tekintettel a nagyszámu és vegyes hallgatóságra röviden a bérmlás szentségének szertartásait értelmezvén.

Ezután a főpásztor ur ő nagyméltósága lépett a szószékre és tartott egy valóban remek s szívreható beszédet. — Beszélt mély bölcsességgel és valóban szívhez

szólván az imáráról, a templomba járás szükségéről s az eskü nagysága és fontos voltáról.

Ezen ünnepélyes alkalommal 117-en részesültek a bérmálás szentségében.

A szent ténykedés után nsgos Apor György főgondnok uri asztalánál számosan foglaltunk helyet, hol a gazdag ebéd folyama alatt első sorban a házi gazda étette Excellentiáját, mire a főpásztor ur a főgondnok ur és kedves családja üléteért emelt poharat.

Ebéd végeztével ő nagyméltósága az iskolát látogatta meg.

Kaából terv szerint még az nap elindult Excellentiája Iszlón át Ehed felé. Az iszlói határon az alsó régeni járás érdemes fő-szolgabirája Körösy Albert ur diszes bandériummal várta az érkező főpásztort, kit mint főpapot és nagy hazafit jeles beszéddel üdvözölt s nemes lelkűen szívélyes készséggel ajánlotta fel szolgálatát, mindaddig míg szolgabírói járásában szerencséje lehet Excellentiájához.

A kegyelmes főpásztor ur megköszönve a fő szolgabíró ur szívélyes ajánlatát, az iszlói hívek körmenetétől övezve, a diszes új kápolna megtekintésére sietett, a hol Máthé József kaáli lelkész üdvözölte ő nagyméltóságát, mint a kicsiny hitközség kiváló jótévő atyját.

A körülmények folytán Excellentiája kevés ideig lehetett Iszlóban, de ezen kevés időt is felhasználta arra, hogy főpásztori bölcs tanítása és áldásával megörvendeztesse a jóakaratu híveket.

Iszlóból még az nap Ehedbe érkezett Excellentiája, hol a községi „Légy üdvöz“ feliratu diszkapunál a főszolgabíró ur ékes beszéddel fogadta ő nagyméltóságát.

A templom ajtajánál papi ornatusban Kalapács Imre plébános velős beszéddel üdvözölte a főpásztort, ki midőn a templomba lépett a buzgó k-tanító vezetése alatt az iskolás gyermekek ének-kara által lett üdvözölve.

Excellentiája által végzett szent mise után Kalapács Imre buzgó plébános mondott jeles beszédet a lélek beteséről, melynek alapján a kegyelmes főpásztor ur hatáson atyai intelmet és tanítást adott az ehedi híveknek.

Nevezetes volt ezen nap azért is, mivel ezen alkalommal három ref. vallásu személyt vett át a főpásztor ur a rom. kath. szent hitre.

A megbérmáltak száma 87.

A templomi ünnepély után a vendégszeretete és vig kedélyéről hirneves plébános gazdag ebédje következett, a hol szép tartalmu felköszöntőkben nem volt hiány.

Ebéd után püspök ur ő nagyméltósága az iskolát vizsgálta meg, hol a gyermekek nagyon jól feleltek, minnek folytán a jeles kántor-tanító Hadnagy János 10 frt o. é. jutalmat is kapott az iskola ügyet szíven hordó és nagylelkűen pártoló kegyes főpaptól.

Eheden a kegyelmes főpásztor ur teendőit elvégezvén Hódosra innult szép kíséretével.

Daczára a zuhogó esőnek, mégis a hódosiai ügyesen kitétek magukért, megmutatták, hogy minden körülmények között erősen ragaszkodnak szent hitükhez és az áldott lelkű főpásztorhoz, ki mindenkinek mindene kíván lenni, hogy mindeneket megnyerjen Krisztusnak.

A hodosi határon nagy számu lovas banderium vázakozott, egy ügyes exhuszár vezénylete alatt, mindenik nemzeti lobogóval és háromszoros hatalmas „éljen“nel tisztelegvén ő Excellentiájának. — Az ügyes tisztelgés után a hodosi határról valóságos imponans menettel vonult ő Excellentiája Hodos küzségbe; hol, a nagyszerű diadalkapu „Isten hozottal“ fogadta a főpásztort. — Ezen községi diszkapunál a község derék birája Ferenczy Gáspár talpra esett beszédében forrón üdvözölte ő Excellentiáját; a mire Püspök ur ő nagyméltósága atyai kegyességgel válaszolt. — Innen processióval vonult ő Excellentiája a templomba, a melynek csarnokánál fehérbe öltözött csinos koszorus leánykáktól övezve fogadta Hodos derék lelkipásztora Daró Alajos a kegyelmes főpásztort. A templom kulcsainak átadása és a szokásos egyházi szertartás elvégzése után a főpásztor urat a plebánia lakba kísértük; hol mindnyájan szívélyes fogadtatásban részesültünk. — Másnap máj. 24-én a főpásztor ur által végzett ünnepélyes szentmise alatt evangélium után tette le: t. Zudor Árpád ref. vallásu kereskedő ur a tridenti hitvallást; — a mint kinyilvánítá: szive vágya teljesedésbe ment, — hogy most már valósággal rom. katolikusnak mondhatja magát. — Szent mise végével Daró Alajos lelkész tartott szép beszédet: „az ember végcéljáról,“ melyet a kegyelmes főpásztor ur mély bölcsességével és nagyhatásu ékesszólásával tovább fejtegetve, rögtönözve oly remek beszédet tartott, hogy azt kellően esetelni képes nem vagyok; annyit biztosan állíthatok, hogy a hodosi jó hívek sokáig kedves emlékkükben fogják tartani a kegyes főpásztori szózatot, — s nemes büszkeséggel fognak azon főpásztori szavakra emlékezni, — mely tudokra adá, hogy ők jeles hithősök utódai, — kikről a történelem nem tudta feljegyezni, — hogy valaha Jézus szent hitétől el pártoltak volna. — A dicső ösök példájára a derék hodosiak mindig kedvesen emlékeznek, — s a szent hitben továbbra is szilárdak és erősek kívánnak lenni, s készek áldozni Isten dicsőségére, annyival is inkább, mivel jelen alkalommal örömel győzöttek meg, hogy az ő hithűségük és vallásos buzgóságuk, a legkegyelmesebb főpásztor előtt is ünnepélyesen elvan ismerve.

A bérmálás szentségében 141-en részesültek.

Ebéd után Excellentiája az iskolát vizsgálta meg; és több tantárgyból lettek a gyermekek kérdezve, minnek folytán a lelkész és a szakavatott buzgó tanító Dobay Ferencz működésével Excellentiája meg volt elégedve.

Estve a tanító vezetése alatt az ifjak szép énekek zengésével kívántak, a kisdedek kedves atyja és barátjának a kegyelmes főpásztor urnak kedveskedni, mely alkalommal az ifjak által tartott diszes lámpákról olvasható volt: „**Éljen Lőnhart Ferencz kegyes szívu főpásztorunk!**“

Ezen alkalommal a hitközség minden tagja nevében az ügybuzgó és nemes lelkületű megye-bíró Szabó Bálint őszinte székely-szívből jövő szavakkal üdvözölte ő Excellentiáját, kiemelve beszédében, hogy ő czifra szavakkal nem tud beszélni, hanem a szívből jövő legőszintébb kívánsággal kívánja a kegyelmes főpásztort üdvözölni; — ő Excellentiája kedvessen fogadta a nemes hitközség üd-

vözetét. Kegyes válaszában kiemelte, hogy az ő atyai szívvel sokkal nagyobb örömet szerez, az egyszerű szavakkal kifejezett jó kívánság, — mint a czifra beszéd, — s nem a szavak czifraságát, hanem a szív érzelmét tekinti, a melyről Hodoson örömmel győződött meg; a gyermeki szeretet őszinte ragaszkodását szívesen fogadva kegyesen kiemelte, hogy atyai jóságáról Hodos községét biztosítsa.

25-én magasztos és lélekemelő szertartások között végződött a templomszentelés, mely alkalommal a fárasztó hosszas ténykedés után is midőn ő excellentiája I. Pius pápa és mátyr erekyéit a főoltárba elhelyezte ékes szavakban, szívrehatóan fejtegette az ő életét, történetét s a nagy férfi erényeinek követésére hatásosan buzdította a szépszámu hallgatókat.

A vérontás nélküli szent mise áldozatot a fáradhatatlan buzgalmu főpap mutatta be a Mindenhatónak.

Midőn excellentiája a templomból a plebániába s viszont a templomba ment diszesen öltözött koszorus leánykák lépdeltek a főpásztor előtt.

A hivek szép processióval mindenkor jelen voltak.

Ezen alkalommal püspök ur ő nagyméltóságánál tisztelegtek gr. Lázár Jenő, Macskási István, Apor György és Baranyai Béla nagybirtokos urak.

Az izléses ebéd alatt Daró Alajos lelkész egy szívből jövő és szép toasztban köszönte meg excellentiájának áldásos fáradozásait s mindnyájunk szív érzelmével éltette a agynevű főpapot.

— **Vidéki levél.** Ugy jártunk mi tanítókul, — kik hárman működünk a lövétei püspöknél — a jelen iskolai évre vonatkozólag, mint azon falusi gazda, a ki szorgalmasan megművelte földjét, s mikor lelki gyönyörrel legeltette volna szemeit a hullámzó kalászkok fölött, egyszerre csak haragos alakot ölt az ég. A láthatár elsötétül, rakoncátlan szélvész kezd keresztül nyargalni a határon. Ezután következik a remegett perc, melyben sok fáradságos munkájának gyümölcseit megsemmisítve kell szemlélnie. Vagy mint járt azon pásztor, a ki gondosan őrizte mindig a kezére bizott nyáját; s midőn a beszámolás napjai következének, dühös fene éhezett vadak csapnak a gondozott nyájra, azt szétverik, többeket szétmarcangolnak közülök, s így a jó pásztor a beszámolás napján azon nehéz körülmények közé jut, hogy a ki akirja csak az hiszi meg, miszerint ő mindig gondosan vigyázott volna föl a nyájra.

Mi is, öndicsekvés nélkül mondom, hogy egész odaadással és jó kedvvel működtünk a jelen iskolai év folyama alatt is, hogy kis tanítványaink gyenge szívébe beplántáljuk a vallásosság és isteni félelemmel párosult tanulmányok magvát, hogy azoknak gyönyörű virágbimbói egykor az Isten és hazaszeretet gyümölcseit teremjék meg. — S ha az általunk gondosan ápolat kis muzsasereg keblében az ártatlanság puszító hideg jege, mindenestre osztozunk a nyáját sirató jó pásztor szomorúságában, mert népes iskoláink seregét szétkergette a rohamosan föllépett himlő járvány. Folyó évi április két első

hetének napjaiban csapott át a szomszéd községekből hozzánk a nem várt vendég; mire április 22-én hatóságilag bezárattak iskoláink. Tanítványaink a járványbetegséget mindnyájan részint elviselték, részint pedig most benne fekszenek. Haláleset kevés fordult elő, miután a tankötelesek közül idáig három, az ennél kisebb koruak közül azonban több halt meg.

Igy tehát azon nem várt helyzetbe jutottunk, hogy ez iskola évi fáradságunk és szorgalmas működésünk eredményéről nem tudunk kis tanítványainkkal látszólagos igazolványt állíttatni ki; nem tudunk gyönyörű szép május vagy június hónapunk egyik kedves napján zárvizsgát adatni, mint voltunk szerencsések azt az elmúlt iskolai évek végén tehetni.

A mult 1885—6-ik iskolai évünk is csaknem a mostanihoz hasonló módon végződött, a mennyiben akkor is április első napjaiban a toroklob ütötte fel községünk gyermekei fölött rémletes hydra fejét. Kis tanítványaink közül hármat, négyet, azok után következő koruakból többet megölve, fölhagyott öldöklő pusztításával. Hanem azért a mult iskolai évből van egy drága emlékün, mely június 9-ik napjához fűződik, a mikor Lövéte községének népe láthatta a maga kebelében Isten után legnagyobb Jóltevőjét, az apostoli fejedelmet, Erdélynek főpásztorát nagyméltóságú Lönhart Ferencz Püspök urunk ő excellentiáját.

A lövétei tantermek ajtai pedig ezuttal az előtt nyíltak fel, ki azoknak részére oly sok áldozatot hozott már is. Félve és remegve állottunk a kegyelmes Püspök ör excellentiája előtt. Féltünk, mert tanítványaink az évi április 2-ától nem jártak iskolába a kiütött toroklob miatt. Féltünk, mert tudtuk, hogy az angyalszívű kegyes főpásztor azon gyermekek feleletét akarja meghallani, kiknek érdekében oly sok fejedelmi áldozatot tett. Azonban félelmünket egy drága emlék váltotta föl, t. i. annak emléke, hogy kegyelmes főpásztorunk, nagy jéltévőnk meg volt elégedve tanítványaink feleleteivel.

A multakban szépen kezdetek volt sikerülni zárvizsgálataink, mennyiben azok megtartási napját a szószék-ből jó előre kihirdette iskolaszéki elnök plebános urunk, felkérve a szülőket, hogy az examenen jelenjenek meg. Nem is lettek eme szavak elhangozva eredménytelen, miután a szülők közül számosan, az előjáróság közül sokan jöttek a zárvizsgálókra, s kik azokon jelen voltak, nagy örömmel beszéltek el azoknak, kik ott nem lehettek. Ezek pedig azon elhatározást tették fel magukban, hogy jövőben ők sem fognak arról elmaradni. Éppen annak fájdalom érzete nyomta kezembe most a tollat, hogy azon szép kezdet két iskolai év végén nem folytatódhatott tovább. — A jelen iskolai év folyama alatt pedig nagyon jól mentek a dolgok nálunk, a hogy soha, s mennél külföldben másutt sem mehetnek, az előhaladás illetőleg, a mi szintén nem dicsekvés. Tanköteles gyermekeink igen kitünő pontossággal jártak föl mindig az iskolába. Legyen az érdem érte azoké, a kiket méltán megillet. Bátor vagyok említésbe hozni — és méltán — főtisztelendő Jakab Lajos iskolaszéki elnök plebános urunkat, ki iskolánk nemcsak vezére és őrszeme, hanem valódi atya,

pártfogója és gyarapítója. Adjon Isten a népnevelés ügyének sok oly lelkes vezért, mint a milyennek őt ismerni szerencsések vagyunk.

Ráduly Sándor derék jegyzőnk fogadja elismerésünket azért, hogy iskolaszéki elnök urunk előterjesztésére tankönyvekre a szegény gyermekeknek, az oly sok felől megadóztatott silyány községi pénztárból a jelen iskolai év kezdetén 60 forintot kiutalványoztatott; s azért hogy a nemes előjárósággal együtt az iskolába való föl-járást a pontosság színvonalára emelte.

Most pedig azon ohajom nyilvánítása mellett zárom be ezen értesitésem: adja Isten, hogy esztendő ilyenkor ne írja senki hogy tanítványaink nem, hanem írja azt, hogy jól alották ki a zá vizsgát. Lővéte 1887. május 18.

Ferencz József tanító.

— **Egyleti élet.** A gyergyói rom. kath. egye-sület f. évi május hó 12-én a gyergyó-szárhegyi népis-kolánál tartotta évnegyedes rendes gyűlését, mit a szoká-sos isteni tisztelet előzőit meg, melyen a tanítóegyesület tagjain kívül Sárhegy község értelmiségének nagyrésze is jelen volt. Az isteni tisztelet után a gyakorlati tanítások megbirálására bizottságok küldettek ki: gyakorlati tani-tást tartottak: Buzás János írva olvasásból; László Dénes az olvasásból; p. Mate Vincze a történelemből; Miklós Katalin a természetrajzból; Székely Jánosné a számtanból; Székely János beszéd s értelem gyakorlatokból.

A gyakorlati tanítások elvégeztével az egyesületi tagok és tanügy iránt érdeklődők (számra mint egy 80-an) a központi iskola nagytermében gyűltek össze. hol Boga Bálint, egyesületi elnök rövid, de hatásos be-széddel nyitotta meg a gyűlést.

A lelkes tüntetéssel fogadott elnöki megnyitó el-hangzása után egyleti jegyző a mult gyűlés jegyzőkönyvet olvasta fel, mely észrevétel nélkül hitelesítve lőn.

Ezután a gyakorlati tanítások megbirálására kiküldött bizottságok tagjai tették meg egyenkint tárgyilagos észrevételeiket, melyek míg egyrészt több tanulságos vi-tához nyújtottak anvagot, örömdetes bizonyítékul szolgál-tak arra nézve is, hogy a szárhegyi iskolák mind szere-lés, mind az azokban működő tanítók képzettsége tekin-terében teljesen megfelelnek a moder paedagogiai köve-telményeknek.

A gyakorlati tanítások, mind dicséreteseknek nyil-vánítottak, s ezzel kapcsolatban a gyűlés Köllő János dítrói tanító indítványára, Szárhegy község egyházi- és világi hatóságának jegyzőkönyvileg hálás elismerését és köszönetét fejezte ki a tanügy iránt tanusított érdeklő-déseért, ügybuzgóságaért és áldozat-készségeért, mely főként az iskolaépületek kifogástalan tisztasága és csinossága, azok mintaszerű berendezése és felszerelésében nyil-vánul.

Ezután Boga Bálint — mint a csikmegyei tanító egyesülete ügyében kiküldött bizottság elnöke — jelenti, hogy a bizottság eljár ugyan megbízatásában s az ohajtott egyesülés ezközlése széljából alakult bizott-ságoknak egybehívására a csiki tanító-egylet elnökségét meg is kereste, de az — fontos okoknál fogva — a bizottságok egybehívását elhalasztotta.

Szavainak igazolásul felolvassa a csiki tanító-egylet elnökségének ez ügyben küldött átiratát, melynek tudomásul vétele után a kerületben levő összes önképző kö-rök tették megjelentéseiket a legközelebb tartott nagygyű-lés óta kifejtett munkálkodásukat illetőleg.

Mire néhány lényegtelenebb ügy elintézése után a gyűlés elnökileg befejezettnek nyilvánított.

Vendl Aladár, egyl. jegyző.

I R O D A L O M.

— **A magyar népdalok egytetemes gyűjte-ménye** a „Magyar Dal-Album“, hatodik folyamából épen most jelent meg a 8-ik füzet az 1141—1160. számu, érdekes dallamokkal. — Egyes füzet ára 25 kr. Egy-egy folyam ára zongorára alkalmazott 200 dallam tartalom-mal 1 frt 80 kr. Előfizetést a jelen folyamra, valamint megrendelést a már megjelentekre még mindig elfogad a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatala Győrött.

— **T. Olvasóink b. figyelmébe ajánljuk a következő műveket: Materialismus, Rationa-lismus és a Kereszténység.** A m. k. egyetem hittudományi kara által jutalommal kitüntetett pályamunka. III. kiadás. Kisebb 8. r. 402 l; ára 2. frt 50. kr. **A Tízparacsolat és Századunk.** A m. k. egyetem hittudományi kara által jutalommal kitüntetett. mű. II. kiadás. Kisebb 8. r. 536. l; ára 3. frt. **A Vasárnapi Sz. Szakaszok** Magyarázata. II. kiadás. Kisebb 8 r. 295 l; ára 1. frt. 50. kr. **Fensőbb Homiliák.** Szent-beszédek az év minden vásárnapjára. Kisebb 8. r. 384 l; ára 2 frt. 50. kr. **Ünnepi és Alkalmi Szent beszédek.** Első gyűjtemény, III. kiadás. Nagy 8. r. 268 l; ára 2 frt **Ünnepi és Alkalmi Szent beszédek.** Második gyűjtemény Nagy 8. r. 268. l; ára 2 frt. Meg-rendelhetők (megfelelő számu intienciók mellett is) az illető szerzőnél Nagyváradon, (Papnövelde.)

— Megjelent: „**Magyar Sion**“ Egyháziroldalmi folyóirat. I. évf. májusi füzet. Kiadják és Szerkesztik a papnöveldei tanárok Esztergomban. Tartalma: Iconographia Mariana. — Az emberi nem kora és a szentírás. — Az összehasonlító vallástudomány jelen állása s eddig elért eredményei. — Az egyháznemesi vagy praedialis birtok. — A szomszédban. — Irodalom és művészet. — Rövid közlemények. — ára egész évre 6 frt.

— Beküldetett: „**A Parthenogenesis és Meta-genesis a növény országban.**“ Irta dr. Cserni Béla gymn. rendes tanár Gyulafehérvárt. Kiadja az alsó-fehér-megyei történelmi, régészeti és természettudományi-egy-let. — Lapunk szerkesztő társának irodalmi működése általában ismert lévén, újabb művének bírálatát a t. olvasó közönségre bizzuk és erősen hisszük, hogy az ítélet igen kedvező leend. Melegen ajánljuk.

— „**A katolikus vallás tankönyve.**“ Közép- és felsőbb iskolák használatára. Német eredeti után ki-adják: Makra Imre és Rózsa József. I. rész. A hitről. — ára ezen 168 lapra terjedő, szép kiállítású műnek csak 80 kr. Ajáljuk.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **Jótekonyság.** Egyházmegyénk nagyérdemű főpásztora Lönhart Ferencz ő excellenciája az iszlói fiókegyház új orgonája számára, — főpásztori körútjában 20 frtot o. é. kegyeskedett adományozni, — mely nemeslelkű kegyes tényért, az egyházközség részéről nyilvános hálaaköszönet nyilváníttatik.

— **Nyilvános hála.** Az idei zivataros tavasz országszerte dühöngött szélviharai a gyfehérvári szent ferenczrendi szerzetház templomát sem hagyták érintetlenül, meglehetősen megrongálván annak különben nem régi fedélzetét. Nevezett ház szegénysége miatt a szükséges helyreállítási költségeket fedezni képtelen lévén Erdély nagylelkű püspökéhez, ftdó. Lönhart Ferencz ő nagyméltóságához fordultam segélyért, ki daczára mostani hosszas költséges főpásztori körútjának s más számtalan kisebb-nagyobb kiadásainak 10 frtot volt kegyes azonnal rendelkezésemre bocsátani. Miért is fogadja ő Nagyméltósága a szegény szerzetház nevében mondott alázattal teljes hálaaköszönetemet! Gyfehérvárt 1887. jun. 5. P. Szeles K. Anaklét házfőnök.

— **A székely-udvarhelyi rom. kath. főgymnasiunban** az 1886—87. tanév végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje: Junius 4-én a VIII-ik osztályt végzett tanulók hittan vizsgálatát saját tantermben. — 15-én d. u. 3 órakor az egész főgymn. ifjuság torna-vizsgálata. — 16-án az egész főgymn. ifjuság hittan vizsgálata. — 17-én és 18-án a VIII. osztályt végzett tanulók szóbeli érettségi vizsgálata. — 20-án a VII-ik osztály a latin-, görög- és német nyelvből saját tantermében; a VI-ik osztály a történelem-, természetrajz- és mennyiségtanból a rajzteremben; az V-ik osztály a magyar-, latin-, görög- és német nyelvből a VII-ik oszt. tantermében. — 21-én a IV-ik osztály a latin-, magyar- és német nyelvből az I-ső oszt. tantermében; a III-ik osztály a mennyiségtan-, történelem-, politikai és természettani földrajzból a rajzteremben; az I-ső osztály a latin- és magyar nyelvből saját tantermében. — 22-én a II-ik osztály a latin- és magyar nyelvből saját tantermében; a VII. oszt. a magyar nyelv-, politikai földrajz- és bölcsészetből, saját tantermében; a VI-ik osztály magyar, latin, görög- és német nyelvből, a rajzteremben. — 23-án az V-ik osztály a történelem-, természetrajz- és mennyiségtanból az I-ső oszt. tantermében; a VI-ik osztály a történelem-, természetrajz- és mennyiségtanból a rajzteremben. — 24-én a III-ik osztály a magyar-, latin- és német nyelvből, a rajzteremben; a II-ik osztály a földrajz-, számtan és rajzoló geometriából, saját tantermében; a VII-ik osztály a mennyiségtan- és természettanból, saját tantermében; az I-ső osztály a számtan-, rajzoló geometria és földrajzból, saját tantermében. — 25—28-ig magán vizsgálatok tartatnak. — 29-én reggeli 8 órakor hálaadó isteni tisztelet fog tartatni; ezt követi a tanévet bezáró ünnepély. — Ezen vizsgálata-

tokra, valamint a tanévet bezáró ünnepélyre, a t. szülőket tanügybarátokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja Sz.-Udvarhelyit, 1887. junius 1. az igazgatóság.

— **A gyulafehérvári romai katolikus nagy gymnasiunban** 1886—7-ik tanév végén tartandó nyilvános vizsgálatok sorrendje: Junius 14-én 8—12-ig, hittan, I. II. VI. osztály. — 15-én 8—12-ig, hittan, III. IV. V. osztály. — 15-én 3—4-ig, torna. I—VI. osztály. — 17-én 8—12-ig, 1-ső csoport. Magyar, latin, német, történet, földrajz III. osztály; 2-ik csoport, magyar latin, I. osztály. — 18-án 8—12-ig, 1-ső csoport. Magyar, latin, görög, német. VI. osztály, 2-ik csoport. Latin, magyar, II. osztály. 20. 8—12-ig. 1-ső csoport. Magyar latin, történet, német, IV. osztály. 2-ik csoport. Természetrajz, mennyiség, történet, V. osztály 21. 8—12-ig, 1-ső csoport. Számtan, mértan, természettan, III. osztály, 2-ik csoport. Földrajz, mértan, számtan, I. osztály. — 22-én 8—12-ig, 1-ső csoport. Mennyiségtan, természetrajz, és történet, VI. osztály. 2-ik csoport. Földrajz, számtan, mértan, II. osztály. 23-án — 8—12-ig, 1-ső csoport. Magyar, latin, görög, német. V. osztály. 2-ik csoport. Számtan, mértan, természetrajz, IV. osztály. 24-én 8—12-ig, Osztályozás és zárértekezlet. 25-én, a magántanulók szóbeli vizsgálata. 29-én. Délelőtt hálaadó istentisztelet és zárünnepély.

— **A károlyfehérvári Püspöki Lyceumban** tartandó vizsgák rendje az 1886—7-ik év második felében. Junius 14—16-án szóbeli érettségi vizsgálatok. — 17-én az I. bölcsészeti osztály vizsgálata a hittanból, magyar és latinnyelvből. 18-án a III.—IV. éves theologusok vizsgálata a dogmatikából. — 20-án az I. — II. éves theologusok vizsgálata a studiumbiblicumból. — 21-én az I. bölcsészeti osztály vizsgálata a görög nyelvből, mennyiségtan és természettanból. — 22-én a III—IV. éves theologusok vizsgálata az erkölcstanból. — 24-én az I—II. éves theologusok vizsgálata az egyháztörténelemből. — 25-én az I. bölcsészeti osztály vizsgálata a német nyelvet, történelem és bölcsészetből. 27-én az I—II—III. éves theologusok vizsgálata a bölcsészetből. 27-én d. u. értekezlet. 28-án bizonyítványok kiállítás. 29-én zárünnepély. Felsőbb jóváhagyással az igazgatóság.

**Előnyös
mellékkereset!**

100 egész 300 forintot
kereshet havonta
nálunk **mindenki,**
a törvény által meg-
engedett sorsjegyek
részletfizetés melletti
eladásával
tőke és kockázattal
(risico) nélkül

Ajánlatok intézendők
A főv. váltóüzle. társ.
Adler és társához
BUDAPESTEN
1-5

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF.

Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA, STRAUBERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.

Nyomatott a püsp. lyc. nyomda gyorsajtóján Gyulafehérvárt.

H U Z Á S

már a JÖVŐ HÉTEN!!

Kincsem á **1** frt **11** sorsjegy **10** frt
Sorsjegyek **6** sorsjegy **5** frt **50** kr

Főnyeremény **k**észpénzben

50.000 frt

Továbbá

10.000 frt **5000** frt 20%, levon. | **4875** Pénznyeremény

Kincsem Sorsjegyek kaphatók

a magyar lova-regylet sorsjegy-irodájában

Budapest, Váci-utca 6 sz.